

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2023r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Danuta Poniatowska
Protokolant:	Marta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 października 2023r. w Suwałkach

sprawy **D. Ż.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

w związku z odwołaniem D. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 13 kwietnia 2023 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i do ustalenia kapitału początkowego i przyznania prawa do emerytury zalicza D. Ż. okresy zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w charakterze (...) w pełnym wymiarze czasu pracy od 16 sierpnia 1977 roku do 11 grudnia 1977 roku oraz od 29 marca 1978 roku do 31 października 1979 roku.

UZASADNIENIE

Decyzją z 13.04.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), odmówił D. Ż. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że D. Ż. nie udowodniła żadnych okresów uzasadniających prawo do świadczenia oraz jego wysokości.

Decyzję tę poprzedziła decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z 13.04.2023 r., odmawiająca D. Ż. ustalenia kapitału początkowego.

W odwołaniu od decyzji o odmowie prawa do emerytury, D. Ż. domagała się jej zmiany i przyznanie prawa do emerytury. Twierdziła, że pracowała w (...) Zakładach (...), co potwierdzają złożone przez nią dokumenty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonych decyzji. Wskazał, że wnioskodawczyni nie przedłożyła żadnych dokumentów potwierdzających datę początkową i końcową zatrudnienia sezonowego w latach 1977-1978 oraz wymiar czasu pracy.

Sąd ustalił, co następuje:

D. Ź. (rodowe O.) urodziła się (...) Z oświadczenia zawartego we wniosku o emeryturę wynika, że przyznano jej prawo do emerytury rolniczej, którą pobiera.

Wniosek o prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ((t. jedn. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), D. Ź. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 3.04.2023 r. Organ rentowy odmówił ustalenia kapitału początkowego, a następnie zaskarżoną decyzją odmówił prawa do emerytury z art. 24 ustawy emerytalnej.

Wnosząc o emeryturę, D. Ź. wskazała okres składkowy 1977-1978 i złożyła uwierzytelnione kopie z rejestrów (...) (...) Zakładów (...) w S., w których figurują dane dotyczące jej zatrudnienia. Ponadto dołączyła pismo, jakie otrzymała z archiwum (...)w S., które odpowiadając na wniosek o wydanie zaświadczenia o zatrudnieniu, wskazało, że nie może wydać takiego zaświadczenia, ponieważ likwidator (...) Zakładów (...) w S. przekazał do zasobów archiwów niekompletną dokumentację pracowniczą, w której brak akt osobowych i płacowych wnioskodawczyni.

Z archiwum (...) w S. Sąd pozyskał trzy zeszyty formatu A4, w których prowadzona była ewidencja (...) (...) Zakładów (...) w S. za lata 1977, 1978 i 1979. Ewidencja pracowników prowadzona była alfabetycznie, nazwiska poszczególnych pracowników wpisywane były na kartach, na których znajdowały się nazwiska zaczynające się na tę samą, kolejną literę alfabetu. W ewidencji wpisano w kolejnych rubrykach: nazwisko i imię każdego z pracowników, datę urodzenia, miejsce zamieszkania, datę przyjęcia do pracy, stanowisko, kategorię zaszeregowania i godzinową stawkę wynagrodzenia, wykształcenie oraz datę i przyczynę zwolnienia. Zapiski dokonane zostały pismem ręcznym, adnotacje o zmianie stawki lub inne zmiany naniesiono czerwonym kolorem.

W ewidencji pracowników za rok 1977 pod literą O wpisano 15 pracowników, w tym pod poz. (...). O. D., urodz. (...), zamieszkała R., zatrudniona 16.08.1977 r., stanowisko: „(...)”, stawka (...); umowa wygasła 11.12.1977 r. Przy stanowisku dodatkowo kolorem czerwonym dopisano „(...)”.

W ewidencji pracowników za rok 1978 pod literą O wpisano 16 pracowników, w tym pod poz. (...). O. D., urodz. (...), zamieszkała R., zatrudniona 29.03.1978 r., stanowisko: (...) angaż 29.03.78, stawka (...); dopisano kolorem czerwonym 1.05.78 r. (...), wykształcenie podstawowe, brak adnotacji o wygaśnięciu umowy.

W ewidencji pracowników za rok 1979 pod literą O wpisano 20 pracowników, w tym pod poz. (...). O. D., urodz. (...), zamieszkała R., angaż 29.03.1978 r., stanowisko: (...), stawka (...), dopisano kolorem czerwonym 1.05.79 r.(...) wykształcenie podstawowe; data zwolnienia - z dniem 31.10.1979 r. ustawowe wypowiedzenie.

D. Ź. (poprzednio O.), jak wynika z ewidencji pracowników, zatrudniona była jako (...)w (...) Zakładach (...) w S., które mieściły się na ul. (...) od 16 sierpnia 1977 r. do 11 grudnia 1977 r. i od 29 marca 1978 r. do 31 października 1979 r. na stanowisku (...) W okresie zimowym wyjeżdżała do pracy do (...), wysyłana przez (...) zakład, gdy nie było pracy na miejscu. Na potwierdzenie zatrudnienia w N. nie udało się jednak odnaleźć żadnych dokumentów, wskazujących na podstawę zatrudnienia, jego okres i wymiar. Nie pamiętała tego również wnioskodawczyni, dlatego okres ten nie został uwzględniony.

Z wyjaśnień wnioskodawczyni (protokół rozprawy k. (...)) wynika, że po ukończeniu 18 lat zatrudniła się w zakładach (...) Pracowała fizycznie, codziennie od 7:00 do 15:00, a jak było więcej pracy do 16:00, jak reszta pracowników tego zakładu pracy, podpisywała listę obecności. Zatrudniona była w obu okresach na (...). Pracę oceniała jako ciężką (mokro, zimno). Nie posiada żadnych dokumentów związanych z tym zatrudnieniem (nie pamięta czy dostała kopię tych dokumentów).

Ewidencja (...) (...) Zakładów (...) w S. za lata 1977, 1978 i 1979, dotycząca zatrudnienia D. Ż. w spornym okresie (dołączone do akt skoroszyty) była prowadzona w sposób pozwalający na ustalenie okresu zatrudnienia, stanowiska pracy i zasad wynagradzania. W ocenie Sądu, nie ma wątpliwości co do danych personalnych pracownika i rzetelności prowadzonej ewidencji. Wnioskodawczyni dodatkowo wyjaśniła, że pracowała codziennie w dni robocze w pełnym wymiarze czasu pracy, tak jak wszyscy pozostali pracownicy.

Sąd zważył, co następuje:

Jak stanowi art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), kapitał początkowy jest obliczany dla każdego ubezpieczonego urodzonego po 31.12.1948 r. a przed 01.01.1999 r., opłacającego składkę na ubezpieczenia społeczne lub za którego składkę tę opłacał płatnik składek. Stanowi on rodzaj rozliczenia z systemem ubezpieczeń społecznych obowiązującym przed 1999 r. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1.01.1999 r. Stosownie do art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Do podstawy wymiaru świadczenia przyjmuje się zatem składniki wynagrodzenia (przychód, dochód), które w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących we wskazanym przez wnioskodawcę okresie, podlegały składce na ubezpieczenia społeczne. Nie uwzględnia się natomiast składników wynagrodzenia wyłączonych z tego obowiązku.

Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ppkt a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

W ocenie Sądu, nie budzi wątpliwości, że D. Ż. zatrudniona była w (...) Zakładach (...) w S. od 16 sierpnia 1977 r. do 11 grudnia 1977 r. i od 29 marca 1978 r. do 31 października 1979 r. w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości ustalonej stawki godzinowej i liczby przepracowanych godzin i za ten okres był obowiązek opłacania składki na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Natomiast zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

W odniesieniu do okoliczności spornych w niniejszej sprawie (braku świadectwa pracy), nie ma podstaw do uznania, aby przepisy regulujące postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym miały zastosowanie w postępowaniu sądowym, które regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego. Ewentualne ograniczenia dowodowe mogą wynikać jedynie z tych przepisów. Przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477 i nast. k.p.c.) nie zawierają zaś dodatkowych ograniczeń w

stosunku do przepisów ogólnych regulujących postępowanie dowodowe (art. 235-309 k.p.c.). Przeciwnie, stosownie do treści art. 473 k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być zatem udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

Ograniczenia dowodowe zawarte w § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 02 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239). Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 9 stycznia 1998 r., II UKN 440/97 (OSNP 1998/22/667) zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Postępowanie dowodowe pozwoliło na uwzględnienie do obliczenia wartości kapitału początkowego okresów, jak ustalono powyżej.

Ponieważ D. Ź. przed 15 listopada 1991 r. była zatrudniona po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy i w tych okresach pobierała wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, należy ustalić wnioskodawczyni kapitał początkowy, a następnie przyznać prawo do emerytury, ustalonej na podstawie wskazanych przepisów ustawy emerytalnej.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku.